

รายงานการวิจัย

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลฉวี	ประเสริฐสุข
อาจารย์ ดร. กานดา	พุ่ม
อาจารย์ ดร. นงนุช	โรจนเลิศ
รองศาสตราจารย์ลิขิต	กาญจนภรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมทรัพย์ สุขอนันต์	
รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล	พยอมแย้ม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรรัตน์	บุรณวัฒน์

สนับสนุนโดย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบซีป (CIPP Model) ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต วิธีการศึกษาใช้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ การศึกษาเชิงปริมาณ ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน จำนวน 32 คน นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนที่ผ่านการฝึกงานทางด้านจิตวิทยาชุมชนมาแล้ว จำนวน 33 คน และหัวหน้าหน่วยงานในหน่วยงานต้นสังกัดของมหาบัณฑิต จำนวน 30 คน การศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สาขาจิตวิทยาชุมชน จำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 7 คน และมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน จำนวน 15 คน และทำการศึกษาเอกสาร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน พ.ศ. 2541 และเอกสารประกันคุณภาพของภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก และควรเน้นบทบาทของนักจิตวิทยาชุมชนในการศึกษาวิจัยตามสภาพจริงของชุมชน รวมทั้งเพิ่มบทบาทการปฏิบัติงานในฐานะผู้ให้คำแนะนำปรึกษา (Consultant)

1.2 โครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต มีความเหมาะสมทั้งในสัดส่วนของวิชาบังคับและวิชาเลือก โดยการกำหนดให้ทำวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมมากที่สุด

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า

2.1 การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรเน้นให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้โดยการศึกษาในชุมชนจริงร่วมกับการศึกษาในชั้นเรียน

2.2 การกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน การสอบคัดเลือก มีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้สามารถเชื่อมโยงแนวคิดของสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนกับการทำงานในหน่วยงานต่างๆ

2.3 วุฒิกการศึกษาและอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษามีความเหมาะสม อาจารย์ให้เวลาปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก

2.4 ตำราภาษาไทยในสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขายังมีไม่มาก

3. การประเมินกระบวนการ

3.1 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มมหบัณฑิต ประเมินการสอนรายวิชาระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษาประเมินการสอนแบบบรรยายอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก

3.2 พฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมหบัณฑิตมีโอกาสเรียนรู้การรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมีโอกาสเรียนรู้การรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก

3.3 การฝึกปฏิบัติงานในชุมชนและการนิเทศการฝึกงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มหบัณฑิตได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ กำลังใจจากอาจารย์นิเทศการฝึกงานเป็นอันดับแรก ส่วนนักศึกษาได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ กำลังใจจากผู้ดูแลนักศึกษาเป็นอันดับแรก

3.4 การจัดรายวิชาเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมหบัณฑิตเห็นว่าวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ส่วนนักศึกษาเห็นว่าการจัดรายวิชาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมเป็นอันดับแรก

3.5 ด้านการให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มหบัณฑิต/นักศึกษา ได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของคณะศึกษาศาสตร์ และบรรณารักษ์หอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากรในระดับมาก

3.6 ด้านกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ มหบัณฑิตเห็นด้วยกับกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมาก รวมทั้งมีความพอใจและตั้งใจในการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินผลผลิต

4.1 มหบัณฑิตเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของมหบัณฑิตในการได้รับความรู้จากการศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และการนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ปฏิบัติจริง โดยคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อผลที่ได้รับจากการศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนใน

ระดับมาก ร้อยละ 53.1 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 34.4 โดยมหาบัณฑิตส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในการทำงานในระดับมาก

4.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเห็นด้วยกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในด้านการปฏิบัติงานทั่วไป และการปฏิบัติงานในฐานะนักจิตวิทยาชุมชนโดยรวมในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อมหาบัณฑิตในภาพรวมระดับมาก ร้อยละ 70 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.7 ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามหาบัณฑิตมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และกระตือรือร้นให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในระดับมากที่สุด และมหาบัณฑิตสามารถปฏิบัติงานในฐานะนักจิตวิทยาชุมชนในการให้ความรู้แก่ชุมชน เข้าใจปัญหาชุมชน มีความสามารถในการศึกษาวิจัยชุมชน และอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนในระดับมาก

Abstract

The major purpose of the study was to evaluate Master of Arts Program in Community Psychology, Silpakorn University by CIPP model which including context, input, process and product. It consisted of both quantitative and qualitative research method. Data were collected from existing documents, questionnaires, and interview. The target population were 1) 32 graduate students, 2) 33 students who completed practicum in community psychology, 3) 30 high ranking officers and 4) 7 department instructors and 3 experts in the field. The quantitative data were analyzed by frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and qualitative data were content analysis.

The results of the study were as follows:

1. Context : (1) The curriculum objectives were appropriate at the high level. It should emphasize researcher role as well as consultant role in the real community settings. (2) The structure of curriculum, at least 48 credits, was appropriate in both core courses and selective courses. Requirement for a thesis was the most appropriate.

2. Input : (1) The essence of curriculum should include learning from real life settings with classroom learning. (2) Qualification required in the program and selection process were appropriate, and the program should give public notice of community psychology concept to a range of work settings. (3) Degree of education and number of instructors as compared to students were appropriate. Teachers allowed sufficient times to give advice of thesis. (4) Thai textbooks and research in the field were not sufficient.

3. Process : (1) Overall teachers' behaviors were at the high level. Statistics and Research Methodology courses were the highest means for graduate students, and teaching using lecture method was the highest mean for students. (2) Overall students' behaviors were at the high level. Graduate students understood more of themselves and others, students had opportunity to exchange experiences and

participate with classmates, and also understood more of themselves and others. (3) Practicum and supervision were at the high level. Graduate students received advice, suggestions and emotional support from department supervisors, whereas, students received from supervisors in practicum settings. (4) Providing overall courses in community psychology were at the highest level for graduate students and were at the high level for students. Both two groups agreed that Statistics in Behavioral and Social Sciences Research was the appropriate course. (5) Overall supports from Graduate School, Faculty of Education and university library were at the high level. (6) Thesis process was appropriate at the high level. Graduate students felt satisfied and made commitment in conducting thesis at the highest level.

4. Product : (1) Graduate students' characteristics related to gaining knowledge in community psychology and applying knowledge to work were at the high level. The most salient characteristic was improved high self-esteem. Also, graduate students had high levels of satisfaction and highest levels of satisfaction with their outcomes at the percentage of 53.1 and 34.1 respectively. Most of them were able to implement their works. (2) High ranking officers rated overall graduate students' performances in general works and performances as community psychologists at the high level. They had high and highest levels of satisfaction with graduate students at the percentage of 70 and 26.7 respectively. They thought that graduate students took responsibility in job duties, conformed to rules, and were enthusiastic towards organizational achievement goals. And as community psychologists, graduate students were able to educate people in community, understand community problems, assess community needs, and facilitate community at the high level.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการสนับสนุนและการให้ความร่วมมือช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ดังจะขอกล่าวถึงในที่นี้ดังต่อไปนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้มอบทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาชุมชน คือ อาจารย์ Patricia J. Green, ดร. Neville Robertson และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพาวดี เอมะวรรณนะ รวมทั้งมหาบัณฑิต และนักศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

คุณจารินีย์ ป้อมสุข ที่ช่วยจัดพิมพ์รายงานการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบคุณทุกท่านตามรายนามข้างต้นมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

กรกฎาคม 2551